

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1927 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

I en till riksdagen avlåten, den 4 nästlidna januari dagtecknad proposition nr 27, som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av dels kyrkomötets, propositionen bilagda skrivelse den 29 oktober 1926 nr 9, dels ock propositionen jämväl bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för berörda den 4 januari, föreslagit riksdagen att för dess del antaga vid propositionen fogat, här nedan intaget

FÖRSLAG

till

Lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

Härigenom förordnas som följer:

Å innehavare av prästerlig emeritilön belöpande pensionsavgift till prästerskapets änke- och pupillkassas försäkringsfond skall gäldas av kyrkofonden.

De närmare föreskrifterna angående avgiftens inbetalning till kassan meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft å den dag, Konungen bestämmer.

Av utredningen i ärendet framgår i huvudsak följande:

I en vid 1926 års kyrkomöte väckt motion anfördes bland annat att enligt de nya bestämmelser, som föreslagits för prästerskapets änke- och pupillkassa såsom en förutsättning för antagandet av de ändrade bestämmelserna rörande

tjänst- och nådåret, skulle delägarna i nämnda kassa för den ifrågavarande nya pensionsförmånen betala en viss årlig avgift till uppnådda 75 år. Denna avgift skulle betalas av dem själva, men i verkligheten komme avgiften att bäras av den löneförhöjning, som tillika enligt förslaget skulle beviljas dem. Löneförhöjningen skulle beträffande ordinarie präster utgå av samma medel, varmed avlöningen bestredes, och beträffande extra ordinarie präster ur kyrkofonden. Däremot skulle präst, som tillträtt emeritilön före fyllda 75 års ålder, icke erhålla hjälp till avgiftens erläggande.

Häri låge en orättvisa och det syntes icke möta några betänkligheter att ur kyrkofonden åt dessa emeriterade präster, liksom åt de extra ordinarie prästerna, bereda medel till de nya pensionsavgifternas gäldande; och syntes detta här böra ske genom att avgifterna här från kyrkofonden direkt inbetalades till änke- och pupillkassan. Änke- och pupillkassans fullmäktige hade i sitt yttrande över sakkunnigas förslag till nytt reglemente för kassan framhållit det obilliga i att emeriti själva skulle få betala pensionsavgiften, då alla andra delägare i kassan vore därifrån befriade.

Vid omförmälda ärendes behandling fann departementschefen emellertid ett ifrågasatt tillmötesgående beträffande pensionsavgiften för emeriti icke lämpligen kunna ske på annat sätt än genom att med visst belopp förhöja emeritilön, som utginge till präst, intill dess han fyllt 75 år. Något förslag i ämnet ansåg departementschefen sig icke äga tillräckliga skäl att framlägga.

Kyrkomötet förklarade sig väl inse, att ett ordnande av förevarande angelägenhet, såsom ovan ifrågasatts, skulle beträffande pensionsavgifterna från emeriti innebära en avvikelse från de principer, vilka lagts till grund för den föreslagna lagstiftningen på motsvarande område beträffande i tjänst varande präster. För dessa skulle enligt förslaget avgiften utgå i form av lönetillskott, som dock omedelbart redovisades till änke- och pupillkassan. I verkligheten komme dock även för i tjänst varande präster avgiften (lönetillskottet) att i flertalet fall utgå ur kyrkofonden. Det syntes obilligt, att en prästman, som tidigare icke behöft vidkännas någon avgift, skulle bli skyldig att gälda sådan avgift, sedan han blivit emeriterad; och syntes man därför kunna göra en mindre avvikelse från former, som tillämpades på närliggande områden. Kyrkomötet hade därför funnit sig böra antaga ett lagförslag av samma lydelse som det nu för riksdagen framlagda.

Departementschefen har i ovanberörda statsrådsprotokoll för den 4 nästlidna januari omnämnt, hurusom kammarkollegiet och statskontoret i gemensamt utlåtande förklarat sig icke hava anledning till anmärkning mot förslaget. Efter att hava erinrat, att han tidigare icke funnit sig hava tillräcklig anledning att föreslå en lagändring i förevarande syfte, har departementschefen vidare anfört följande:

»Då nu emellertid kyrkomötet för sin del, efter prövning av den i ämnet väckta motionen, ansett sig böra antaga det av mig nyss föredragna lag-

förslaget, i vilket det föreliggande spørsmålet blivit löst efter något andra riktlinjer än dem som voro under övervägande, då frågan förra gången var föremål för Kungl. Maj:ts prövning, och då vidare de över kyrkomötets skrivelse hörda ämbetsverken biträtt kyrkomötets framställning, anser jag mig böra förorda, att frågan nu jämväl måtte föreläggas riksdagen. Därest icke någon åtgärd i nu ifrågavarande riktning vidtages, skulle de präster, som avgått före 75 års ålder, genom de nya bestämmelserna rörande prästernas änke- och pupillpensionering åsamkas en merutgift, som måste bliva kännbar vid de små inkomster, som dessa i förtid emeriterade präster åtnjuta. Det bör även erinras, att det endast är ett jämförelsevis ringa antal präster, som komma i åtnjutande av emeritilön före uppnådda 75 års ålder. Enligt vad jag under hand erfarit från statskontoret, uppgår antalet av dem, som i egenskap av ordinarie präster erhållit emeritilön men ännu icke uppnått 75 års ålder, till nio samt motsvarande antal emeriterade extra ordinarie prästmän till tolv, och torde dessa siffror, om nu gällande bestämmelser bibehållas, icke komma att för framtiden undergå någon större ökning. Vid sådana förhållanden lär den utgift, som kommer att förorsakas genom gäldandet av de å här ifrågavarande prästerliga emeriti belöpande pensionsavgifter, såvitt nu kan bedömas, kunna beräknas icke överstiga 1,200 kronor för år, och torde följaktligen vara utan någon nämnvärd betydelse för kyrkofonden.»

Utskottet. Då utskottet för sin del icke funnit anledning till erinran mot förevarande förslag, har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till detsamma och hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 27 må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 februari 1927.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Närvarande: se anteckning vid utlåtande nr 17.